

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
ЦАРИНСКА УПРАВА

Број на документ	0105
Датум на издавање	ГОДИНА
Место на издавање	Полјис.
Подпис	<i>[Signature]</i>

01.30.33.УП.005.03

УПАТСТВО
ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ИЗВОЗНА
ПОСТАПКА СО ПРИМЕНА НА СОЦДАД

МАРТ 2023

Историја на документ

Издание	Датум на издание	Опис	Направени промени	
			Опис на промената	Променети страници/ точки/глави
1	2	3	4	5
01	30.05.2019	Прво издание	/	/
02	23.11.2022	Второ издание	Изменето	Вовед, точки 35, 36, 37, 38, 39, 41, 45, 47, 49, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 61, 67, 69, 73, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 100, 101, 102, 103, 104, 121, 122
			Дополнето	Точки 16, 17, 21
			Избришано	Точки 53 до 58
			Нови точки	15, 18, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 40, 43, 44, 111, 112
			Сменета нумерација	Точки 15 до 122
03		Трето издание	Нова точка	Точка 19
			Изменета нумерација	Од точка 19 до 123

Врз основа на член 7 став 4 од Законот за Царинската управа („Сл.весник на РМ“ бр. 46/04, 81/05, 107/07, 103/08, 64/09, 105/09, 48/10, 158/10, 53/11, 113/12, 43/14, 167/14, 33/15, 61/15, 129/15, 23/16, 120/18, 248/18 и „Сл. весник на РСМ“ бр. 122/21), директорот на Царинската управа на Република Северна Македонија донесе

УПАТСТВО ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ИЗВОЗНА ПОСТАПКА СО ПРИМЕНА НА СОЦДАД

I. Општи одредби

1. Со ова упатство се уредуваат обврските и постапките кои ги преземаат царинските службеници од царинската испостава за извоз и царинската испостава на излез при спроведување на извозната постапка со примена на Системот за обработка на царински декларации и акцизни документи (во понатамошниот текст: СОЦДАД).
2. Предмет на уредување на ова упатство е извозната постапка во редовна и поедноставена постапка.
3. Електронската декларација за извозна постапка е задолжителна, додека хартиените декларации се применуваат само кога стоката ја извезуваат патници кои немаат директен пристап до СОЦДАД или во случај на примена на резервна постапка.
4. Поднесувањето на извозната декларација и извршувањето на формалностите во извозната постапка, задолжително се врши со употреба на техника за електронска обработка на податоци, при што своерачните потписи на економските оператори се заменуваат со дигитален потпис.¹
5. Извозните формалности се спроведуваат, но не се смета дека се спроведува извозна постапка за стока која се става во постапка на извоз за облагородување, стока која повторно се извезува и стока која се испорачува за снабдување на воздухоплови.

II. Употребени поими и дефиниции

¹ За да можат економските оператори да поднесуваат извозни декларации и да ги извршуваат формалностите со користење на СОЦДАД претходно мора да им се одобри пристап до СОЦДАД. Одобрувањето на пристапот, подетално е опишан во Прирачникот за начинот, постапката и условите за одобрување на пристап до Системот за обработка на царински декларации и акцизни документи (СОЦДАД)

II.1. Основни поими

6. Поимите и дефинициите во ова упатство го имаат следното значење:

- СОЦДАД е компјутерски систем составен од повеќе модули, од кои системот за извоз служи за размена на електронски пораки помеѓу економските оператори и надлежните царински органи, како и помеѓу самите царински органи, при спроведување на извозните формалности;
- Извозник е лице во чие име е поднесена извозна декларација и кое е сопственик на стоката или има слични права за располагање со неа во моментот на прифаќање на декларацијата. Кога сопственоста или слични права на располагање припаѓаат на лице со седиште надвор од Република Северна Македонија согласно договорот на основа на кој е заснован извозот, извозникот се смета за договорна страна со седиште во Република Северна Македонија;
- Извозен придружен документ (во понатамошниот текст: ИПД) е документ кој ја придружува стоката и кој е испечатен од модулот за извоз во СОЦДАД врз основа на податоците од електронската извозна декларација. Во случај на извозна постапка со повеќе наименованија се печати Список на наименованија за извоз кој се употребува заедно со ИПД;
- Царинска испостава за извоз е царинската испостава каде се прифаќаат декларациите за ставање на стоката во извозна постапка или повторен извоз;
- Царинска испостава на излез е царинската испостава каде стоката треба да се стави на увид со цел да се заврши извозната постапка;
- Иमतел на одобрение за поедноставена постапка за локално царинење при извоз е лице кое има одобрение да става стока во извозна постапка во неговите простории или на било кои други определени места, без ставање на стоката на увид на царинската испостава за извоз;
- Одобрена локација е локацијата на која стоката се става на увид при употреба на поедноставена постапка - локално царинење при извоз, согласно условите утврдени во одобрението издадено од страна на Царинската управа;
- Прифатена локација е локацијата каде стоката може да се стави на увид на надлежниот царински орган при употреба на редовната извозна постапка, надвор од работните простории и места на кои вообичаено стоката се става на увид на надлежниот царински орган;
- Локален референтен број е бројот под кој извозната декларација е поднесена во систем за извоз во СОЦДАД од страна на декларантот или од страна на неговиот застапник (во понатамошниот текст: ЛРБ);

- Референтен број на движење е бројот на извозната декларација доделен од систем за извоз во СОЦДАД (во понатамошниот текст: РБД).

II.2. Статус на извозната декларација

7. Во царинската испостава за извоз, извозната декларација може да има еден од следните статуси:
 - Прифатена;
 - Постапка за контрола;
 - Се чека барање за измена;
 - Во измена по контрола;
 - Постапка за пуштање;
 - Неактивна;
 - Барање за пуштање;
 - Не се пушта во извоз;
 - Постапка за измена;
 - Стоката е ослободена за извоз;
 - Извозот е стопиран, неусогласености на излез;
 - Извезена;
 - Поништена;
 - Пренапатување прифатено;
 - Барање за потврдување на излезот.
8. Во царинската испостава на излез, извозната декларација може да има еден од следните статуси:
 - Запис за очекуван извоз (AER) креиран;
 - Запис за очекуван извоз (AER) побаран;
 - Запис за очекуван извоз (AER) поништен;
 - Пренапатување отфрлено;
 - Пристигнато на друго место;
 - Стоката е ставена на увид на излез;
 - Стоката е спремна да се пушти;
 - Постапка за контрола;
 - Стока за чување;
 - Стока за непосредно пуштање;
 - Стока за непосредно пуштање (делумно);
 - Делумен излез;
 - Не е дозволен излез на стоката;
 - Извезена.

III. Постапка кај царинската испостава за извоз

III.1. Поднесување и прием на извозната декларација

9. Извозната декларација, со која се бара изнесување на домашна стока од царинското подрачје, се поднесува кај царинската испостава за извоз надлежна за надзор на местото каде што извозникот е регистриран или на местото каде што се врши пакување или натовар на стоката за извоз. Извозник е лицето во чие име е поднесена извозната декларација и кој е сопственик на стоката или има слични права за располагање со стоката во моментот на прифаќање на декларацијата.
10. Во случаите во коишто се вклучени поддоговарачи, извозната декларација може исто така да биде поднесена кај царинската испостава одговорна за местото каде што е регистриран поддоговарачот.
11. Кога од административни причини, не е можно да се примени точката 9 или 10 од ова упатство, декларацијата може да се поднесе кај било кој царински орган кој е одговорен за предметната операција.
12. Кога има посебно оправдани и образложени причини, извозната декларација може да се поднесе и кај царински орган различен од оној наведен во точките 9, 10 и 11 од ова упатство.
13. За стока која не е предмет на ограничувања или забрани и чија вредност не е поголема од 3.000 ЕВРА во денарска противвредност, по пратка и по декларант, извозната декларација може да се поднесе кај царинската испостава на излез.
14. Усната царинска декларација за извоз се поднесува кај царинската испостава на излез преку која стоката го напушта царинското подрачје.
15. Извозна декларација во форма на електронска порака во редовна постапка може да се поднесе во редовно работно време на царинската испостава каде ќе се спроведе извозното царинење.
16. Декларантот ја поднесува извозната декларација со електронска порака (CC515A). Тој е одговорен за точноста на податоците, веродостојноста на приложените документи и почитувањето на прописите кои се однесуваат за ставање на стоката во извозна постапка. Декларацијата се пополнува согласно

Правилникот за начинот на пополнување на царинската декларација и кодексот на шифри кои се употребуваат при пополнување на царинската декларација (во понатамошниот текст Правилник за ЕЦД)².

17. Системот за извоз врши автоматска проверка на податоци на поднесената царинска декларација. Кога поднесените податоци се точни, односно се во согласност со дефинираните правила и услови, системот доделува референтен број на движење (РБД) и доделениот број веднаш се доставува до декларантот. (CC528A), со што декларацијата добива статусот „Прифатена“. Доколку декларацијата е неисправна или непотполна, системот за извоз автоматски ја одбива, а декларантот се известува за причината за одбивање на истата (CC516A).
18. По ставањето на стоката на увид во извозната царинска испостава, декларантот се известува со пораката CC565A за документи кои треба да ги прикачи, а кои се наведени во рубрика 44. Со прием на оваа порака започнува да тече рок за прикачување и доставување на документите до царинската испостава. Декларантот истите ги доставува преку пораката CC566A. Доколку истите не се прикачени кон декларацијата во зададениот рок, системот ќе ја одбие декларацијата. Кон декларацијата се прикачуваат сите документи наведени во рубрика 44 од предметната декларација, освен одобријата кои се евидентирани во МЕОС, како и дозволи и одобријата евидентирани во ЕХИМ. Доставувањето на документи и исправи може да биде побарано од страна на царинскиот службеник по одредување на контрола.
19. Прикачените документи кон предметната декларација се чуваат кај застапникот и се на располагање на царинскиот орган во време кога се поднесува истата.

Декларантот и неговиот застапник се должни да ги чуваат сите документи/исправи наведени во царинската декларација не пократко од 5 (пет) календарски години, согласно член 17 од Царинскиот закон³ (во понатамошниот текст ЦЗ) и истите се достапни по барање од страна на царинскиот орган.

²Правилникот за начинот на пополнување на царинската декларација и кодексот на шифри кои се употребуваат при пополнување на царинската декларација со сите измени и дополнувања како екстерен акт е објавен во Депозитарот на документацијата на Царинската управа

³ Царинскиот закон со сите со сите измени и дополнувања како екстерен акт е објавен во Депозитарот на документацијата на Царинската управа

Царинската испостава каде е спроведена царинската постапка е должна да го чува оригиналното Барање за издавање на уверение за движење (листот со бела боја), хронолошки според датумот на поднесување на истото.

20. По прифаќање на декларацијата, контролорот треба да донесе одлука дали ќе се врши проверка на декларацијата. Врз основа на резултатите од извршена анализа на ризик од страна на Системот за анализа на ризик и другите податоци кои се на располагање, контролорот може да донесе одлука да се врши проверка или пак стоката да ја пушти во извозна постапка без проверка на стоката и/или документите.
21. Доколку Системот за анализа на ризик не е достапен (пораката COM05 не е доставена во предвидениот рок), контролорот врши локална проценка на ризик и одлучува дали пратката ќе подлежи на контрола или не.

III.2. Контрола на декларираната стока и документацијата

22. Врз основа на резултатите од извршената анализа на ризик, како и од специфичноста на случајот и одредени сознанија или по претходно добиени насоки, контролорот може да донесе одлука за контрола на стоката и/или документите. Одлуката за контрола се евидентира во системот за што се известува декларантот (CC560A). По донесување на одлука за контрола, декларацијата во системот за извоз автоматски преминува во статус „Постапка за контрола“. Стоката се пушта без контрола доколку ниту Системот за анализа на ризик ниту царинскиот службеник врз основа на локалната проценка на ризик определите контрола на стоката. Во овој случај декларацијата автоматски добива статус „Во пуштање“.
23. Степенот и препораките за контрола определени од Системот за анализа на ризик, задолжително се спроведуваат од страна на царинскиот службеник определен за контрола, освен во случаи кога врз основа на одредени сознанија, степенот на контрола треба да се зголеми.
24. Царинскиот службеник, заради спроведување на контролата, од системот за извоз печати примерок од ИПД означен како КОНТРОЛЕН ПРИМЕРОК (Office copy) и Извозен контролен протокол (CC519A). Наодите од контролата царинскиот службеник ги евидентира во контролниот протокол во присуство на декларантот.

25. Декларации кои се поднесени од/за имател на одобрение за овластен економски оператор имаат приоритет при вршењето на контролата.
26. Ако е определен преглед на приложени документи/исправи, царинскиот службеник мора да го прегледа секој поединечен документ/исправа и нивната содржина, како и дали истите одговараат на податоците во декларацијата.
27. По завршувањето на контролата на стоката и/или документите, царинскиот службеник, без одлагање, резултатите од извршената контрола ги евидентира во системот за извоз.
28. Царинскиот службеник кој е определен за проверка, може во постапка на проверка да побара дополнителна документација/исправа.
29. Во овој случај, царинскиот службеник го одбира дејствието: „Барање на информации за извоз“, назначувајќи кои документи/исправи или појаснувања ги бара и рок во кој мора да се поднесат.
30. Меѓутоа, кај декларации кои се на зелен канал, за да ова дејствие биде достапно, потребно е да се стави под контрола, по што дејствието „Барање на информации за извоз“ ќе биде достапно.
31. Ова дејствие е достапно цело време, откако декларацијата е ставена „Под контрола“ се до завршување на контролата и се применува во сите случаи кога царинскиот службеник сака да го извести подносителот за потребата од доставување на одредени документи, исправи и/или податоци.
32. Рокот определен во рамките на дејствието „Барање на информации за извоз“ е информативен и од него не зависи ставањето на декларацијата во друг статус.
33. Со пополнување и активирање на дејствието „Барање на информации за извоз“, подносителот на декларацијата ја добива пораката СС563А. Декларантот е должен без одлагање да постапи согласно барања на царинскиот службеник, односно да ги прикачи електронски бараните документи/исправи во одредениот рок.
34. При евидентирањето на резултатите од контрола задолжително се евидентира и дали има потреба за измена на декларацијата и мислењето на декларантот во однос на резултатите од контрола.

35. Доколку при контролата, се откриени помали неправилности (оние кои не влијаат на пуштањето на стоката во извозна постапка), можни се следниве сценарија:
- декларантот се согласува со наодите;
 - декларантот не се согласува со наодите и
 - декларантот не се изјаснува за наодите.
36. Доколку декларантот се согласува со наодите, а царинскиот службеник означил во системот дека е потребна измена на декларацијата, статусот на декларацијата се менува во „Се чека барање за измена“. Доколку декларантот поднесе „Барање за измена на декларацијата“ (CC513A) декларацијата поминува со статус „Во измена по контрола“. Во оваа фаза царинскиот службеник, пред да одлучи по барањето за измена проверува дали податоците во декларацијата се изменети. Царинскиот службеник одлучува по барањето за измена на декларацијата и доколку истото го прифати може да се продолжи со понатамошна обработка на декларацијата, а доколку го одбие декларацијата останува во претходниот статус.
37. Доколку декларантот не се согласува со наодите, статусот на декларацијата се менува во „Неактивна“. Во ваков случај за пуштањето или не пуштањето на стоката во извозна постапка одлучува шефот на царинската испостава или од него овластено лице. Одлуката се донесува врз основа на анализа на забелешките на декларантот во однос на наодите евидентирани во Контролниот протокол. Доколку забелешките на декларантот не бидат прифатени стоката не се пушта во извозна постапка. Статусот на декларацијата се менува во „Не се пушта во извоз“ кој е финален статус на декларацијата, а декларантот за истото се известува со пораката „Не се пушта во извоз“ (CC551A). Доколку забелешките на декларантот се прифатат се продолжува со понатамошна обработка на декларацијата.
38. Во случаите кога декларантот побарал во врска со наодите да се изјасни подоцна, статусот на декларацијата се менува во „Барање за пуштање“. Во рамки на временскиот рок определен од страна на царинската испостава за извоз и дефиниран во системот, декларантот треба да се изјасни дали се сложува со наодите во Контролниот протокол. Доколку декларантот се сложува со наодите (CC554A „+“), по извршување на измените во декларацијата врз основа на поднесено барање за измена на декларација (CC513A) на начин опишан во точката 36 од ова упатство или по евидентирање на измените од страна на царинскиот службеник, продолжува понатамошната обработка на декларацијата.

Доколку декларантот не се сложува со наодите (IE554 „-“) или не се изјаснил во рамки на определениот рок, постапката продолжува на начин опишан во точката 37 од ова упатство.

39. Доколку со контролата се утврдат поголеми неправилности, царинскиот службеник ги евидентира резултатите од контролата во системот со внесување на шифрата B1 - Незадоволително и го известува декларантот дека стоката не е пуштена во извозна постапка (CC551A).
40. По извршената контрола, ако стоката се пушта во извозна постапка, резултатите од контрола се внесуваат во системот за извоз од страна на царинскиот службеник со внесување на шифрата A1 – Задоволително. Доколку стоката се пушта во извозна постапка без контрола во системот автоматски се евидентира шифрата A2 – Се смета за задоволително. Во случај кога стоката се пушта во извозна постапка од страна на имател на одобрение за поедноставена постапка - локално царинење при извоз, истиот ја внесува шифрата A3 – Поедноставена постапка. Резултатите од контролата внесени од страна на царинскиот службеник со пораката „Запис за очекуван извоз“ (CC501A) се достапни и на царинската испостава на излез.
41. За резултатите од извршена контрола на царинската декларација или при прегледот на стока, декларантот се известува со порака CC564A „Известување за резултати од проверка при извоз“.
42. По евидентирање на резултатите од контрола декларацијата во системот за извоз автоматски преминува во статус „Постапка за пуштање“.

III.3. Измена на извозната декларација

43. По прифаќање на декларацијата, декларантот може да побара измена на еден или повеќе податоци во извозната декларација преку системот за извоз со пораката „Измена на декларација“ (CC513A). Одлуката за измена на декларацијата преку системот за извоз се доставува до декларантот со пораката „Прифаќање на измена“ (CC004A) или со пораката „Неприфаќање на измена“ (CC005A).
44. Царинска декларација заради измените, не може да се однесува на друга стока, освен на онаа која била привично опфатена со декларацијата.

45. Измените не се дозволуваат, ако се бараат:
 - по известување од страна на царинскиот орган за намерата за преглед на стока;
 - откако царинскиот орган утврдил дека податоците во царинска декларација се неточни;
 - по пуштање на стоката.
46. Во редовна постапка одлука за прифаќање на измената донесува царинскиот службеник кој ја обработува предметната декларација, а во поедноставена постапка – локално царинење при извоз одлуката за прифаќање на измената е автоматска од страна на системот за извоз без интервенција од страна на царинскиот службеник.
47. Системот за извоз автоматски го одбива барањето за измена на податоци во декларацијата доколку царинскиот службеник донел одлука за преглед на стока или пак доколку стоката веќе е пуштена во извозна постапка.

III.4. Поништување на извозната декларација

48. Царинскиот службеник може да ја поништи извозната декларација на барање на декларантот доставено со пораката „Барање за поништување на декларација“ (CC514A) под услов стоката да не е пуштена во извозна постапка. Одлуката на царинскиот службеник се евидентира во системот за извоз и се доставува до декларантот во вид на позитивна или негативна порака „Одлука за поништување“ (CC509A). Доколку барањето за поништување е прифатено статусот на декларацијата се менува во „Поништена“ што е финален статус на декларацијата. Доколку царинската испостава за извоз го известила декларантот дека има намера да ја прегледа стоката, барањето за поништување на извозната декларација не се прифаќа пред да се изврши прегледот на стоката.
49. Во поедноставена постапка – локално царинење при извоз одлуката за поништување на декларацијата ја донесува системот за извоз автоматски без интервенција од страна на царинскиот службеник.
50. Во исклучителни случаи царинскиот службеник може да одобри поништување на извозната декларација и по пуштање на стоката во извозна постапка врз основа на „Барање за поништување на декларација“ (CC514A) или на барање во хартиена форма поднесено од страна на декларантот. Во овој случај, по одобрување на барањето за поништување од страна на царинскиот службеник

преку системот за извоз, покрај известувањето до декларантот „Одлука за поништување“ (CC009A), автоматски се испраќа известување и до декларираната царинска испостава на излез со пораката „Ивестување за поништување“ (CC510A). Излезната испостава го потврдува приемот на известувањето за поништување со пораката CC901A – Потврдување на прием на поништувањето. По прием на пораката „Ивестување за поништување“ (CC510A) статусот на декларацијата во царинската испостава на излез се менува во „Запис за очекуван извоз (AER) поништен“ кој е финален статус на декларацијата.

51. Поништување на царинската декларација по пуштање на стоката кога стоката е декларирана во постапка за извоз или постапка за извоз за облагородување, се одобрува под услов: стоката да не го напуштила царинското подрачје; сите примероци од царинската декларација, заедно со сите други документи кои се издадени при прифаќање на царинската декларација се вратени во царинската испостава за извоз; било кои износи при извозот кои се одобрени врз основа на извозна декларација за предметната стока се вратени или надлежните органи презеле потребните мерки за да обезбедат дека одобрените износи нема да се исплатат и декларантот ги исполнува сите други обврски одредени од царинската испостава за извоз за да се регулира состојбата со стоката.
52. Поништувањето на декларацијата повлекува поништување на сите забелешки, отпишувања, потврди и други прилагодувања направени врз основа на извозната декларација.
53. Царинската испостава за извоз ја поништува извозната декларација по службена должност доколку царинската испостава на излез не дозволила излез на стоката поради разлики во природата на стоката која е декларирана за извоз и природата на стоката наведена во извозната декларација прифатена од извозната испостава или доколку во рок од 150 дена по пуштањето на стоката во извозна постапка е утврдено дека стоката не го напуштила царинското подрачје.

III.5. Пуштање на стока во извозна постапка

54. По завршување на сите формалности во царинската испостава за извоз царинскиот службеник ја пушта стоката во извозна постапка, а во системот за извоз автоматски и се доделува статус „Стоката е ослободена за извоз“.

55. Системот за извоз автоматски на декларантот му испраќа порака за пуштањето на стоката во извозна постапка (CC529A) и истовремено испраќа порака „Запис за очекуван извоз“ (CC501A) на декларираната царинска испостава на излез.
56. Царинскиот службеник печати примерок од ИПД кој ја прати стоката до царинската испостава за извоз, а кога е потребно и Список на наименованија за извоз.
57. Во однос на транспортните средства и декларации, средствата за идентификација, пропишаниот правец на движење и постапката во случај на настани во текот на превозот, соодветно се применуваат одредбите од Упатството за спроведување на транзитна постапка со примена на НКТС⁴.

III.6. Пуштање на стока од страна на имател на одобрение за поедноставена постапка - локално царинење при извоз

58. Имателот на одобрение за поедноставена постапка - локално царинење при извоз ја поднесува електронската извозна декларација (CC515A) во надлежната царинска испостава за извоз. Во електронската декларација задолжително се наведува шифрата „Z“ – Поднесување на декларација во поедноставена постапка во рамки на член 88 став (1) точка (в) од Царинскиот закон (со запишување во евиденција) за податокот Вид на декларација – Рубрика 1/2, бројот на одобрението за поедноставена постапка – локално царинење при извоз, шифрата на одобрената локација, шифрата АЗ за резултати од контрола и рокот за излез на стоката од царинското подрачје.
59. Доколку декларација е во согласност со дефинираните правила и услови во системот за извоз и доколку податоците за поедноставената постапка наведени во точката 58 од ова упатство се точни, системот за извоз автоматски ја прифаќа поднесената декларација и испраќа известување до декларантот за доделен РДБ (CC528A).
60. По прифаќање на декларацијата, во системот за извоз започнува тајмер за автоматско пуштање на стоката во извозна постапка. Временскиот рок во кој стоката автоматски ќе биде пуштена во извозна постапка, доколку не биде донесена одлука за контрола од страна на Системот за анализа на ризик или од страна на надлежниот царински службеник, е определен во одобрението за поедноставена постапка – локално царинење при извоз. Во рамки на редовното

⁴ Упатството за спроведување на транзитна постапка со примена на НКТС како интерен акт е објавено во Депозитарот на документација на Царинската управа

работно време на царинските испостави одлуката за контрола ја донесуваат надлежните царински службеници од царинската испостава за извоз во која е поднесена декларацијата, а надвор од работното време на царинските испостави одлука за контрола можат да донесат надлежните царински службеници во Дежурниот царински центар врз основа на добиени претходни насоки од страна другите организациони единици во Царинската управа, добиени во која било форма (електронска пошта, телефон, допис и слично).

61. По евидентирањето на одлуката за контрола, независно дали истата е донесена од страна на Системот за анализа на ризик или од страна на надлежниот царинскиот службеник, тајмерот за автоматско пуштање на стоката во извозна постапка се стопира и постапката продолжува како редовна постапка, како што е објаснето во делот III.2 до III.5 од ова упатство.
62. Доколку не е донесена одлука за контрола, системот за извоз по истек на рокот, автоматски на имателот на одобрението за поедноставена постапка – локално царинење при извоз, му ја испраќа пораката „Пуштање во извоз“ (CC529A) со која стоката се пушта во извозна постапка, а декларацијата е во статус „Стоката е ослободена за извоз“. Имателот на одобрението за поедноставена постапка – локално царинење при извоз го печати ИПД, го дава на превозникот и ја пушта стоката во извозна постапка.
63. За поднесените извозни декларации за поедноставената постапка локално царинење при извоз декларантот нема обврска за поднесување на дополнителна декларација. Обврска за поднесување на дополнителна декларација, која може да биде од општа, периодична или рекапитулативна природа, постои само доколку извозните декларации за поедноставна постапка локално царинење при извоз биле поднесени во форма на ЕЦД, по претходно одобрување за примена на резервна постапка од страна на царинскиот орган.

IV. Постапка кај царинската испостава на излез

64. Царинска испостава на излез е последната царинска испостава пред стоката да го напушти царинското подрачје.
65. По исклучок на одредбите од точка 64 од ова упатство, царинска испостава на излез е:
 - царинската испостава надлежна за местото каде извозникот е регистриран за стока извезена по цевководи или за електрична енергија, односно извозна царинска испостава;

- царинската испостава во која декларантот бара да се извршат излезните формалностите за стока која под единствен транспортен договор се извезува со железница, по пошта, по воздушен или воден пат;
- појдовната царинска испостава за стока која по пуштање во извоз се става во транзитна постапка.

66. Царинската испостава на излез проверува дали стоката која е ставена на увид е истоветна со декларираната, дали е во иста состојба како во моментот на прифаќање на извозната декларација и го надгледува физичкото изнесување на стоката од царинското подрачје.
67. Кога царинската испостава за извоз е истовремено и царинска испостава на излез, истата ги презема улогите на двете испостави.
68. Царинскиот службеник во царинската испостава на излез, врз основа на примена пораката „Запис за очекуван извоз“ (CC501A) преку системот за извоз, ги има на увид сите податоци за стоката и има можност уште пред пристигнувањето на пратката да одлучи кои мерки да бидат преземени, дали е потребно да се врши контрола и доколку е потребно, презема подготвителни мерки.

IV.1. Ставање на стока на увид кај декларираната царинска испостава на излез

69. Декларантот или превозникот ја известува царинската испостава на излез за пристигнување на стоката со поднесување на ИПД или со пријавување на РБД. Лицето кое ја става стоката на увид е должно да ги пријави сите несовпаѓања помеѓу стоката која е декларирана и пуштена за извоз и стоката која е ставена на увид.
70. Царинскиот службеник од царинската испостава на излез на кого му е предаден ИПД или пријавен РБД, го внесува РБД и системот за извоз автоматски ја прикажува соодветната порака (CC501A) во која се содржани податоците за извозната декларација, со цел да го евидентира пристигнувањето на стоката во царинската испостава на излез. Доколу стоката во превозното средство е опфатена со повеќе извозни декларации, постапката се повторува за секоја од нив поединечно.
71. По евидентирање на пристигнувањето на стоката, статусот на извозната декларација се менува во „Стоката е ставена на увид на излез“.

IV.2. Контрола на стоката ставена на увид кај царинската испостава на излез

72. Врз основа на резултатите од извршената анализа добиени од Системот за анализа на ризик и другите податоци кои се на располагање, царинскиот службеник во царинската испостава на излез донесува одлука дали ќе се врши контрола на стоката и/или документите. Степенот на контрола определен од Системот за анализа на ризик не смее да се намали.
73. Доколку царинскиот службеник донесе одлука да не се врши контрола системот автоматски ја внесува шифрата A2 „Се смета за задоволително“ и се дозволува излез на стоката од царинското подрачје. Проверката на состојбата на пломбите, во случај кога не се врши физичка контрола на стоката исто така се евидентира со шифрата A2, под услов пломбите да не се оштетени.
74. Доколку врз основа на насоките од Системот за анализа на ризик или врз основа на локалната проценка на ризик, царинскиот службеник донесе одлука за контрола, истата се евидентира во системот за извоз и се печати Извозен контролен протокол на излез (CC520A). При контролата се проверува истоветноста на пломбите и стоката.
75. По извршување на контролата царинскиот службеник кој ја извршил контролата ги евидентира резултатите од извршената контрола во системот за извоз.
76. Доколку при контролата не се утврдат неправилности во резултатите од контрола се внесува шифрата A1 „Задоволително“ и се дозволува излез на стоката од царинското подрачје.
77. Откако е дозволен излез на стоката, царинската испостава на излез врши надзор на нејзиното физичко изнесување од царинското подрачје.
78. Доколку лицето кое ја става стоката на увид наведе или царинскиот службеник при контролата утврди кусок на стока, во резултатите од контрола се внесува шифрата B1 „Големи неправилности“ и не се дозволува излез на стоката од царинското подрачје се додека не се поднесе извозна декларација во која ќе биде вклучена само стоката која е ставена на увид во царинската испостава на излез. Статусот да декларацијата се менува во „Не е дозволен излез на стоката“ кој е финален статус на декларацијата. Извозната декларација во која ќе биде вклучена само стоката која е ставена на увид се поднесува во царинската испостава на излез.

79. Доколку лицето кое ја става стоката на увид наведе или царинскиот службеник при контролата утврди вишок на стока, во резултатите од контрола се внесува шифрата В1 „Големи неправилности“ и не се дозволува излез на стоката од царинското подрачје се додека не се поднесе извозна декларација во која ќе биде вклучен и утврдениот вишок на стока, под услов вишокот на стока да не е предмет на царински прекршок за кој е предвидено задолжително одземање на стоката. Статусот на декларацијата се менува во „Не е дозволен излез на стоката“ кој е финален статус на декларацијата. Извозната декларација во која ќе биде вклучен вишокот на стока се поднесува во царинската испостава на излез.
80. Доколку лицето кое ја става стоката на увид наведе или царинскиот службеник при контролата утврди дека стоката која што е ставена на увид се разликува од декларираната во резултатите од контрола се внесува шифрата В1 „Големи неправилности“ и не се дозволува излез на стоката од царинското подрачје се додека не се поднесе извозна декларација за стоката која е ставена на увид, под услов погрешното декларирање на стоката да не е предмет на царински прекршок за кој е предвидено задолжително одземање на стоката. Статусот на декларацијата се менува во „Не е дозволен излез на стоката“ кој е финален статус на декларацијата. Извозната декларација за стоката која е ставена на увид се поднесува во царинската испостава на излез.
81. Царинската испостава на излез доколку истовремено не е и царинска испостава за извоз е должна да ја известува царинската испостава за извоз за резултатите од извршената контрола со доставување на пораката „Излезни резултати“ (IE518) истиот ден, а најдоцна првиот работен ден откако стоката го напуштила царинскиот подрачје.
82. Доколку по пристигнување на стоката во царинската испостава на излез системот за извоз не е достапен царинскиот службеник ја завршува постапката на основа на податоците од ИПД, ги евидентира резултатите од контролата во ИПД во делот – Контрола на излезен царински орган, одобрува излез на стоката од царинското подрачје и информациите за тоа ги внесува во системот за извоз кога истиот ќе биде достапен.

IV.3. Промена на царинската испостава на излез

83. Извозната постапка може да заврши во друга царинска испостава на излез. Бидејќи новата царинска испостава на излез нема примено „Запис за очекуван

извоз" (CC501A), царинскиот службеник од новата царинска испостава на излез, врз основа на поднесениот ИПД и РБД бара од царинската испостава за извоз, доставување на податоци со испраќање на „Барање за запис за очекуван извоз" (CC502A) со користење на акцијата – Регистрирај известување за пристигнување. По испраќање на пораката CC502A, во новата царинска испостава на излез статусот на декларацијата е „Запис за очекуван извоз (AER) побаран“.

84. Царинската испостава за извоз преку системот за извоз автоматски испраќа „Одговор за очекуван извоз" (CC503A). Доколку со оваа порака се одобрува промена на царинската испостава на излез истата во себе ги содржи и сите податоци од пораката „Запис за очекуван извоз" (CC501A). Доколку се одобрува пренапатувањето царинската испостава за извоз автоматски ја известува и декларираната царинска испостава на излез дека извозната постапка е завршена во друга царинска испостава на излез, со испраќање на „Препратено известување за пристигнување" (CC524A). Статусот на декларацијата во декларираната царинска испостава на излез се менува во „Пристигнато на друго место" кој што е финален статус на декларацијата.
85. Кога согласно податоците во царинската испостава за извоз движењето веќе е пристигнато во декларираната или друга царинска испостава на излез, не е пронајден РБД за кој е побарано пренапатување или РБД веќе е поништен или поради други причини не може да се прифати промена на царинската испостава на излез, новата царинска испостава на излез преку системот за извоз автоматски е известена со „Одговор за очекуван извоз" (CC503A), со укажување на причината за одбивањето.
86. Царинскиот службеник од новата царинска испостава на излез ја проверува состојбата на пломбите и одлучува за степенот на контрола, ги внесува резултатите од контролата во системот за извоз и ги испраќа резултатите на царинската испостава за извоз на начин опишан во делот IV.2. од ова упатство.

V. Излез на стока преку аеродроми

87. Доколку стоката треба да се стави на увид кај царинска испостава на излез која е надлежна за контрола на излез на стока преку меѓународен аеродром, економскиот оператор кој ја прифаќа стоката ја известува царинската испостава на излез за пристигнување на стоката со електронска порака (CC507A). Во пораката се наведува дали пратката непосредно ќе излезе од царинското подрачје или пред излезот ќе биде ставена во постапка на складирање.

88. По прием на известувањето за пристигнување на стоката (CC507A), царинскиот службеник во царинската испостава на излез, врз основа на резултатите од извршената анализата на ризик добиени од Системот за анализа на ризик и други достапни информации, одлучува дали стоката ќе се пушти без контрола или ќе се врши контрола на стоката.
89. Доколку е донесена одлука стоката да не се контролира, царинската испостава на излез дозволува излез на стоката од царинското подрачје за што се извесува економскиот оператор на излез со испраќање на пораката „Известување за пуштање на стоката на економскиот оператор“ (CC525A).
90. Доколку е донесена одлука за контрола истата се евидентира во системот за што се известува економскиот оператор на излез (CC561A). По донесување на одлука за контрола, декларацијата во системот за извоз автоматски преминува во статус „Постапка за контрола“. Резултатите од извршената контрола се евидентираат во СОЦДАД.
91. По извршена контрола или по испраќање на известувањето за пуштање на стоката на економскиот оператор декларацијата го менува статусот во „Пуштено за непосреден излез“. По евидентирањето на излезот, системот ги испраќа излезните резултатите (CC518A) до царинската испостава за извоз најдоцна следниот работен ден по полетување на авионот во кој е натоварена стоката.
92. Во случај кога на излезот на стоката му претходи групирање на пратки кои ќе бидат извезени со авион, во некој од за тоа предвидени простори, улогата на економски оператор на излез и обрската за доставување на известувањето за пристигнување на стоката (CC507A) во тие простории, ја презема лицето задолжено за прифаќање на пратките во складот.
93. Доколку во известувањето за пристигнување на стока (CC507A) е наведено дека стоката пред излезот ќе биде складирана, по пуштањето на стоката на економскиот оператор по извршената контрола или по одлуката да не се врши контрола, декларација го менува статусот во „Стока за чување“.
94. Економскиот оператор ја известува царинската испостава на излез за намерата дел или целата стоката опфатена со еден РБД од складот, сама или групирана со стока од други РБД, да ја утовари на авион со кој ќе го напушти царинското подрачје со испраќање на електронска порака – Манифест (CC547A). Во оваа порака се наведуваат сите пратки кои излегуваат од складот со цел да го

напуштат царинското подрачје. За секоја пратка се наведува дали излегува целата пратка или само дел од истата.

95. Пораката Манифест (CC547A) се состои од листа на наменуванија на манифестот, а секое наменување со однесува на една превозна исправа (таканаречена товарница). На секоја превозна исправа се наведува листата на стока која излегува и за секоја од нив напомена дали излегува целата пратка или само дел од истата. Економскиот оператор може да врши измени на поднесениот манифест, доколку манифестот сеуште не е прифатен.
96. Системот за извоз го проверува доставениот манифест. Доколку манифестот е неисправен, системот го одбива и за истото го известува економскиот оператор (CC548A). Доколку манифестот е исправен истиот се прифаќа и за истото се известува економскиот оператор (CC548A), а сите пратки наведени во манифестот се пуштаат во непосреден излез при што статусот на пратката се менува во „Стока за непосредно пуштање“ или „Стока за непосредно пуштање (делумно)“, во зависност од тоа дали пратката излегува целосно или само еден дел.
97. По добивање на известување за излез од страна на економскиот оператор за целосен излез, царинската испостава на излез ја известува царинската испостава за извоз со излезните резултати (CC518A).

VI. Извоз на пратки во повеќе делови

98. Стоката опфатена со една извозна декларација во случај на непредвидени околности може да го напушти царинското подрачје во повеќе пратки, преку една или преку повеќе царински испостави на излез.
99. Царинската испостава на излез ги испраќа излезните резултати (IE518) дури откако целокупната количина на стока наведена во ИПД ќе го напушти царинското подрачје.
100. Доколку стоката го напушта царинското подрачје преку повеќе царински испостави на излез, царинската испостава на излез во која пратката била прв пат поднесена ги презема излезните резултати од другите царински испостави на излез. Другите царински испостави на излез излезните резултати ги евидентираат на задната страна од копијата од ИПД која ја добиле од царинската испостава за излез каде што пратката била прв пат поднесена. На задната страна на ИПД се запишуваат податоци за деловите од предметната

пратка кои го напуштаат царинското подрачје преку предметната царинската испостава на излез, со наведување на видот и количината на стоката која излегува и ознаката „Делумен излез“. Откако целата стока ќе излезе од царинското подрачје, царинската испостава на излез каде што пратката прв пат била поднесена ги доставува излезните резултати до царинската испостава за извоз.

VII. Известување на декларантот за излез на стоката

101. Царинската испостава за извоз го потврдува излезот на стоката од царинското подрачје на декларантот или извозникот во следниве случаи:

- доколку царинската испостава за извоз од царинската испостава на излез добила известување за излез на стоката во форма на излезните резултати (CC518A);
- доколку царинската испостава за извоз истовремено е и царинска испостава на излез и ако стоката е излезена;
- доколку царинската испостава смета дека доставените алтернативни докази се доволни.

102. Врз основа на добиените извозни резултати (CC518A) од царинската испостава на излез и доколку во истите е наведена шифра за резултати од контрола од типот „A1 - Задоволително“ и „A2 – Се смета за задоволително“, царинската испостава за извоз автоматски го известува декларантот за излез на стоката од царинското подрачје (CC599A).

VIII. Завршување на извозна постапка

103. Доколку во рок од 90 дена од пуштањето на стоката за извоз, царинска испостава за извоз не добила порака „Излезни резултати“ (CC518A), царинската испостава за извоз ќе побара од извозникот или декларантот информација за датумот и царинската испостава преку која што стоката го напуштила царинското подрачје на Република Северна Македонија.

104. Во случаите кога извозникот или декларантот не го примиле известувањето за излез на стоката од царинското подрачје (CC599A), истите можат, по своја иницијатива или на барање добиено во согласност со точка 103 од ова упатство, да ја информираат царинска испостава за извоз дека стоката го напуштила царинското подрачје на Република Северна Македонија, со означување на датумот и царинската испостава на излез преку која што стоката го напуштила царинското подрачје на Република Северна Македонија.

105. Врз основа на информацијата добиена од извозникот или декларантот, царинска испостава за извоз ќе ја побара пораката „излезни резултати“ (CC518A) од царинската испостава на излез. Царинската испостава на излез е должна да одговори во рок од 10 дена.
106. Доколку царинската испостава на излез не го потврдила излезот на стоката во рамките на временскиот рок од 10 дена, царинската испостава за извоз го информира извозникот или декларантот, кои што можат да достават докази дека стоката го напуштила царинското подрачје.
107. Доказите од точка 106 на ова Упатство може да се достават на еден од следните начини или како комбинација на истите:
- копија од испратница потпишана и заверена од примачот надвор од царинското подрачје на Република Северна Македонија;
 - доказ за плаќање, фактура или испратница потпишана или заверена од економскиот оператор кој ја изнел стоката надвор од царинското подрачје на Република Северна Македонија;
 - изјава потпишана или заверена од компанијата која ја изнела стоката надвор од царинското подрачје на Република Северна Македонија и
 - документ заверен од царински орган на друга држава.

Царинската испостава за извоз ја информира царинската испостава на излез за прифаќањето на доказите од оваа точка.

108. Кога царинската испостава за извоз, по период од 150 дена од датумот на пуштањето на стоката за извоз, не добила ниту порака „излезни резултати“ од царинската испостава на излез, ниту задоволителни докази во согласност со точка 107 од ова упатство, се смета дека стоката не го напуштила царинското подрачје. Во ваков случај царинската испостава за извоз ја поништува извозната декларација и за истото го информира извозникот или декларантот и декларираната царинска испостава на излез.

IX. Завршување на извозна постапка со ставања на стока во транзитна постапка

109. По завршување на извозот на барање на декларантот или на барање на царинскиот орган стоката може да се стави во транзитна постапка. Транзитната декларација може да се поднесе во царинската испостава за извоз во која била поднесена извозната декларација или во некоја друга царинска испостава. Во транзитната декларација задолжително треба да биде наведен РБД на

извозната декларација како претходен документи и да се внесе ознаката DG2 – Извоз.

110. По ставањето на стоката во транзитна постапка, појдовната испостава ја презема улогата на царинска испостава на излез и е должна да го евидентира завршувањето на извозната постапка настапувајќи во улога на царинска испостава на излез. Пред ставање на стоката во транзитна постапка појдовната испостава може да изврши преглед на стоката. Во ИПД се запишува референтниот број на транзитната декларација со која извозот бил завршен.
111. Доколку извозната постапка завршува со ставање на стоката во транзитна постапка од страна на овластен испраќач, по пуштање на стоката во транзитна постапка овластениот испраќач е должен во ИПД да го запише референтниот број на транзитната декларација со која извозот бил завршен и истиот да го достави до надзорната појдовна царинска испостава. Надзорната појдовна царинска испостава го евидентира завршувањето на извозната постапка настапувајќи во улога на царинска испостава на излез.

X. Извоз на акцизна стока

112. Во случај на извоз на акцизна стока во систем за одложено плаќање на акциза (од акцизен склад на овластен држател на акцизен склад), во рубрика 40 на извозната царинска декларација задолжително се внесува како претходен документ, категорија на документ – шифра Z, вид на документ AAD кој го означува електронскиот акцизен документ (e-AD) поднесен во системот за контрола на движење на акцизна стока (EMCS) со кој акцизните производи во системот за одложено плаќање на акциза се пуштаат во извоз.
113. Повеќе акцизни документи со одложено плаќање на акциза e-AD, може да бидат опфатени со една извозна декларација, додека пак за акцизна стока прифатена со еден акцизен документ не смее да се поднесат повеќе извозни декларации.

XI. Резервна постапка

114. Во случаите кога комјутерскиот систем на декларантот или пак системите на Царинската управа не се достапни, соодветно се применуваат одредбите од Упатството за спроведување на транзитна постапка со примена на резервна

постапка⁵, со соодветни прилагодување во однос во однос на системот кој што се користи за обработка на царинските декларации, улогата на царинските испостави, бројот на листовите од ЕЦД кои се користат во постапката, контролниците кои што се користат за евидентирање на започнување и завршување на постапката и слично.

115. Потврдувањето на излезот на стоката од царинското подрачје во случај на примена на резервна постапка се обезбедува преку извозна потврда внесена на задната страна на листот број 3 од ЕЦД. Доколку по завршување на извозот, стоката се превезува во транзитна постапка, доказот за извршен извоз се обезбедува преку извозна потврда внесена на задната страна од листот број три од ЕЦД од страна на надлежниот царински орган, по добивање на електронска порака со која се потврдува дека стоката го напуштила царинското подрачје или по примање на листот број 5 од ЕЦД-то за транзит од одредишната испостава.

XII. Завршни одредби

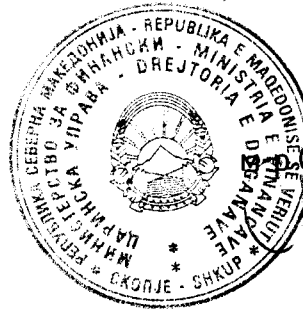
116. Ова упатство го применуваат царинските службеници од царинската испостава за извоз, царинската испостава на излез, како и од Секторот за царински систем, Одделение за царински и даночни постапки и Одделение Дежурен царински центар.
117. Одговорен за предлагање на измени и дополнување на ова упатство е помошник директорот на Секторот за царински систем.
118. Секторот за царински систем, во соработка со Секторот за информатички и комуникациски технологии, е должен веднаш по неговото потпишување, ова Упатство да го направи достапно до сите вработени..
119. Сите непосредни раководители се должни со одредбите на ова упатство да ги запознаат вработените во организационата единица со која раководат.
120. Секое постапување спротивно на одредбите на ова упатство ќе биде предмет на утврдување на дисциплинска одговорност.

⁵ Упатството за спроведување на транзитна постапка со примена на резервна постапка како интерен акт е објавено во Депозитарот на документација на Царинската управа

121. Секторот за царински систем е должен да го објави ова упатство на интранет страната на Царинската управа согласно Процедурата за депозитар на документација.
122. Со донесувањето на ова упатство престанува да важи 01.30.33.УП.005.02 Упатството за спроведување на извозна постапка со примена на СОЦДАД број 01-041728/19-0002 од 23.11.2022 година.
123. Ова упатство стапува на сила со денот на потпишувањето.

Бр. 01-041728/19-0003
Скопје, година
14 -03- 2023

Директор
Славица Кутиров

Изработил: Соња Филевска *Соња*
Одобрил: Гордана Динеска *Гордана*
Согласен: Офелија Бајо *Офелија*

Упатството го подготви:

Приматели:

Сектор за царински систем

Директор

Заменик директор

Советници на директорот

Помошници директори на сектори

Началници на независни одделенија

Управници на царинарници

Интерна/екстерна употреба

Примерок доставен за :

Оригиналот се чува во:

Сектор за царински систем

Архива

